

Boa en politie, niet naast elkaar maar met elkaar

Verkenning
politie over
samenwerking met
Boa's

Jaco van Hoorn, portefeuillehouder
Auke van Dijk/Jord Koppejan/Jos Speetjens

Versie 3.0

Inleiding

Aanleiding voor deze notitie is de lopende discussie over de positie van Buitengewone opsporingsambtenaren (Boa's) en de samenwerking met de politie. De discussie richt zich primair op *externe* Boa's in domein 1 (publieke ruimte) en domein 2 (milieu, welzijn en infrastructuur) en daar ligt ook in deze notitie de nadruk op. Discussiepunten zijn uitbreiding van taken van de Boa's, het toekennen van geweldsmiddelen en een andere samenwerking met de politie. De discussie speelt zich af tegen de achtergrond van de vraag of de politie nog aanspreekbaar is op handhaving van de zogenaamde 'kleine norm'.

De commissie Kijken besteedt eveneens aandacht aan dit onderwerp en doet de volgende aanbeveling:

Voorkom dat er sluipenderwijs een nieuwe lokale politielaaag ontstaat. Het bestaan van lokale toezichthouders en handhavers / Boa's en particuliere terreinbeheerders is een feit en draagt bij aan veiligheid. Maar de politie moet de regie blijven houden op het toezicht in de openbare ruimte en moet de verbindingen tussen de verschillende vormen van veiligheidszorg organiseren. Actieve en georganiseerde betrokkenheid op elkaars werk is een noodzakelijke voorwaarde om te voorkomen dat er al te diverse en dus voor de burger onduidelijke praktijken ontstaan.

Het is wenselijk dat de politie in deze discussies opnieuw haar standpunt definieert. Deze notitie beschrijft wat de eigen handhavende taak van de politie in het publieke domein is, maar het gaat ook in op de rol van de voornamelijk gemeentelijke en zgn. groene toezichthouders en handhavers, in het bijzonder de Boa's. De politie is heel duidelijk als het gaat om de toegevoegde waarde van Boa's in het publieke domein; zij hebben in de loop der jaren een belangrijke functie verworven in de wijken en zijn een belangrijke samenwerkingspartner voor de politie. Dat staat niet ter discussie.

Daarbij komen vraagstukken over vormgeving van de samenwerking aan de orde en daaraan verbonden is het nuttig het bevoegdhedenkader van externe Boa's

Cijfers

In Nederland werken ca 23.700 Boa's bij circa 1100 verschillende instanties:

3900	gemeentelijk handhavers
2450	milieu Boa's (groen en grijs)
850	leerplichtambtenaren
4800	openbaar vervoer,
700	sociaal rechercheurs en

ca 10.800 Boa's in de generieke opsporing

Bevoegdheden geweldsmiddelen volgens overzicht Dienst Justis

193	vuurwapens
292	pepperspray
780	wapenstok
4329	handboeien

Naar schatting zijn werkelijke cijfers ca. 75 % van de verleende bevoegdheden.

Stakeholders

- Burgers
- Openbaar Ministerie (Parket CVOM, Functioneel Parket)
- Ministerie van J&V
- VNG
- G4 / G32
- Burgemeesters
- Wethouders
- Natuurbeschermingsinstanties
- Werkgevers (groene) Boa's
- Beveiligingsbranche
- Vakbonden

Relevante documenten

- Beleidsregels Buitengewoon opsporingsambtenaar (Minister JenV 2017)
- Brief VNG/G4 aan de Minister van JenV d.d. 11-09-2017
- De toekomst van lokale handhaving reframed (SMV 2017)
- Evaluatie politiewet, Doorontwikkelen en verbeteren (cie Evaluatie politiewet 2017)
- Motie Dijkstra die oproept tot meer staandhoudingen in het verkeer door de politie (TK 2018)
- Naar een veiliger samenleving (Minister VenJ 2014)
- Boa-manifest: "Naar een weerbare samenleving", van Winsemius
- Omdat de burger dat van ons verwacht (VNG 2016)
- Podium voor goed politiewerk (Politie 2017)
- Strategisch Kompas politie (Politie 2017)

opnieuw te doordenken, ook ten aanzien van geweldstoepassing. Verder spelen vraagstukken als informatiedeling. Deze vraagstukken kennen naast principiële ook praktische elementen. Met deze notitie wil de politie een helder standpunt innemen in het maatschappelijke debat over de toekomst van de relatie tussen politie en overige handhaving en toezicht.

Context

Uit de verschillende rapporten, essays en debatten komt een eenduidig beeld naar voren: de politie staat in het spanningsveld. Enerzijds is er de wil om een aanspreekbare, interveniërende en lokaal verankerde politie te zijn, tegelijkertijd is er het constante gevoel van overvraging (noodhulp, evenementen, dreiging) met daarbij een toenemende (politiek-bestuurlijke) aandacht voor het bestrijden van criminaliteit. Hierdoor ontstaat spanning in de brede taakstelling van de politie. Er *lijkt* meer en meer een praktijk te ontstaan dat bepaalde taken niet meer voor rekening van de politie, maar voor rekening van de externe handhavers komen. Dit versterkt het beeld dat de politie het handhaven van simpele (verkeers-) overtredingen en eenvoudige misdrijven – de kleine norm – niet meer ziet als onderdeel van haar takenpakket. Deze beleving neemt toe door het gegeven dat het presterend vermogen van de politie in haar handhavende taak de afgelopen jaren is verminderd.

Het beeld verhoudt zich niet goed tot de altijd aanwezige verwachting van handhavend optreden. Burgers, maatschappelijke organisaties en politiek vragen hier om; zo ook het bevoegd gezag, dus het Openbaar Ministerie (OM) en de burgemeesters.

Externe handhavers, zoals Boa's, worden gezien als een oplossing om uit dit spanningsveld te komen. Het is dan ook niet onbegrijpelijk dat tegen het beeld van een zich terugtrekkende politie om verruiming van bevoegdheden wordt gevraagd. In wezen gaat dit om de vraag op welke wijze verruiming aangebracht kan worden in de begrenzing van bevoegdheden van Boa's. In die discussie stonden tot nu toe twee aspecten centraal, namelijk de reikwijdte van het *leefbaarheids criterium* en het *geweldsmonopolie*. Onvermijdelijk gaat het ook over wat de politie wil en daadwerkelijk *kán* waarmaken, gegeven de onvermijdelijke schaarste in mensen en middelen.

Leefbaarheids criterium

Om de complementaire taakverdeling tussen politie en Boa's te benadrukken en te verhelderen, is door toenmalig minister van Veiligheid en Justitie Opstelten in 2014 het *leefbaarheids criterium* geïntroduceerd. Overtredingen *die overlast veroorzaken en leiden tot kleine ergernissen*, vallen onder de noemer leefbaarheid en zijn het typische werkterrein van de Boa. De politie is, mede gezien de gevaarstelling, primair aan zet wanneer het gaat om het handhaven van *de openbare orde en de veiligheid*. In de praktijk blijkt dit onderscheid aanleiding te geven tot ongewenste effecten en daarmee tot discussie over de betekenis hiervan. Deze tweedeling tussen leefbaarheid en veiligheid leidt in de praktijk niet zelden tot segregatie tussen taakuitvoering van de politie en van Boa's. En omdat Boa's voor een aantal taken geen bevoegdheid hebben, heeft dit 'blinde vlekken' in de handhaving tot gevolg. Het gaat dan om zaken die noch door politie noch door Boa's worden gehandhaafd. Dat raakt de legitimiteit van zowel de politie als de Boa's. Eigenlijk raakt het de legitimiteit van de hele overheid; zij laat het op voor mensen belangrijke punten afweten. Dit gevoel geeft aanleiding tot een roep om uitbreiding van taken van de Boa's, bijvoorbeeld rond handhaving van een aantal 'kleine' verkeersdelicten. De discussie of dit gaat over leefbaarheid of (verkeers-) veiligheid is voor burgers niet relevant.

Onlosmakelijk verbonden aan deze discussie is de vraag, die ook door de commissie Kuijken wordt opgeroepen, in welke verhouding politie en Boa's optreden in het publieke domein. Wie voert regie, wie zorgt voor afstemming tussen handhavende partijen? Voert de politie regie, zoals gesuggereerd, of wordt als gelijkwaardige partners samengewerkt en ligt de regie elders? Werken zij, met nadruk op de verschillen, aanvullend aan elkaar of werken zij, vanuit overeenkomsten, in nauwe samenwerking. Anders gezegd: *werken politiemensen en Boa's naast elkaar of met elkaar?*

Geweldsmonopolie

De politie en de krijgsmacht zijn als zwaarmacht van de overheid aangewezen en hebben dus het geweldsmonopolie. De bijdrage van de politie is gericht op daadwerkelijke handhaving van de feitelijke, de morele en de symbolische rechtsorde. Het is van belang vast te stellen dat de politie de geweldsbevoegdheid gekregen heeft om haar taak te kunnen verrichten, desnoods met geweld. Deze rechtsstatelijke keuze is principieel en er is geen aanleiding om hier deze principiële stellingname te veranderen.

Echter, de veronderstelde verharding in de samenleving en de vijandigheid en (de dreiging met) het geweld die ook Boa's bij hun optreden in de publieke ruimte ondervinden, geven aanleiding tot de vraag om hen te voorzien van geweldsmiddelen als handboeien en pepperspray en soms ook het vuurwapen.

Hoewel er de afgelopen jaren - een relatief beperkt aantal - Boa's zijn uitgerust met geweldsmiddelen (zie cijfers), houdt het Ministerie om rechtsstatelijke argumenten in beginsel vast aan het geweldsmonopolie voor politie en krijgsmacht¹. Belangrijk argument daarvoor is dat het geweldsmonopolie niet bedoeld is ter verdediging, maar zoals net beschreven om *desnoods met geweld* de opgedragen taak te verrichten. Boa's hebben *niet* tot taak om met toepassing van geweld hun taken te verrichten. Bovendien zijn geweldsmiddelen -ook bij de politie - niet bedoeld ter verdediging. Slechts in zeer beargumenteerde situaties wordt hierop een uitzondering gemaakt, bijvoorbeeld Boa's die werkzaam zijn in een ver afgelegen buitengebied zonder adequate back-up van de politie.

Overigens heeft deze stellingname gevolgen voor samenwerking met de politie. Boa's *moeten* kunnen rekenen op de politie als de nood aan de man is. Back-up moet verzekerd zijn.

Assistentie collega geldt ook ten aanzien van onze mede-handhavers en dus voor BOA's. Daarover straks meer.

In deze discussie klinkt het pleidooi om het verlenen van extra geweldsbevoegdheden bij de lokale driehoek te leggen. De motivatie daarvoor zou zijn dat OM, politie en ministerie te ver af zouden staan van de dagelijkse realiteit waar Boa's mee te maken krijgen. Het is onwenselijk dit pleidooi te volgen. Het risico schuilt in de verwachte versnippering- de ene gemeente wel, de andere geen geweldsmiddelen- met rechtsongelijkheid voor burgers tot gevolg. Uit de vorige alinea volgt bovendien dat het toekennen van geweldsmiddelen aan Boa's uiterst terughoudend moet worden toegepast en dat vraagt een uitermate restrictieve benadering van aanvragen. Dat gebeurt door toekenning van extra geweldsbevoegdheid aan de minister te laten². Uiteraard kan in de afweging van de minister het oordeel van de driehoek als advies worden meegewogen.

---

¹ De minister van J&V bevestigt dit standpunt in zijn brief over de Evaluatie Politiewet 2012 (zie Kuijken) aan de TK dd. 15-6-2018.

² Overigens worden verschillen in toekenning door de Minister nu niet altijd even goed begrepen. Het vraagt dus scherpe en eenduidige criteria om tot toekenning te besluiten.

Naast deze meer principiële benadering moet niet over het hoofd worden gezien dat uitbreiding van geweldsbevoegdheden en middelen voor Boa's ook pragmatische gevolgen heeft. Het optreden in geweldssituaties en het hanteren van geweldsmiddelen vraagt Boa-medewerkers met andere competenties, dus er is sprake van andere eisen ten aanzien van onder andere werving, opleiden en training. Hoe deze andere eisen eruit zien, moet dan via regelgeving verankerd worden. Dit geldt ook voor procedures rond klachten en verantwoording van het geweldgebruik. Gelet op de taak van Direct Toezichthouder kan de politie zich in deze discussie niet afzijdig houden.

De discussie over geweldsmiddelen is natuurlijk onlosmakelijk verbonden aan het zeer belangwekkende vraagstuk van de veiligheid van werknemers met Boa-bevoegdheid. De eerste verantwoordelijkheid voor de veiligheid van Boa's ligt bij de werkgever. Zij moeten maatregelen nemen om risico op geweld te minimaliseren in toerusting en uitrusting. Immers, professioneel optreden verkleint de kans op escalatie. Daarom is het noodzakelijk om aan opleiding en toerusting van Boa's eisen te stellen. Tegelijkertijd geldt de verantwoordelijkheid van de werkgever ook in afkadering van taken. Boa's moeten waar mogelijk situaties van escalatie voorkomen. Daarover straks meer.

Denkrichting voor verdere ontwikkeling

Werken in de wijk, onderdeel van het strategisch kompas, vraagt om een zichtbare handhavende politie, ook als het gaat om de zogenaamde 'kleine norm'. Deze term kan misleidend zijn. Handhaving van deze 'kleine norm' is belangrijk omdat deze overtredingen leiden tot overlast en ergernissen in de wijk of omdat zij de veiligheid in het verkeer in gevaar brengen. Door hier tegen op te treden, voert de politie haar handhavende –en daarmee normversterkende– functie in de wijk uit. Dat raakt de identiteit van de politie. De politie is nauw verbonden aan de samenleving en ziet optreden in het publieke domein, ook in het kader van leefbaarheidsvraagstukken, dus als onderdeel van haar taak. Wij herbevestigen dat de politie ook aanspreekbaar blijft op handhaving van de kleine (verkeers-) norm en wij zullen daar toenemend op inzetten. Het beeld, dat de politie zich hierin terugtrekt, vraagt om bijstelling.

Tegelijkertijd benadrukt het strategisch kompas dat de politie streeft naar sterke veiligheidscoalities. Daarin ligt de sleutel. De inzet van de politie is erop gericht om optimaal samen te werken met anderen. De burger is daarbij de eerste partner. Waar participatie van burgers kan worden gestimuleerd, moet dit niet worden nagelaten. De organisaties, die handhavende taken uitvoeren, dus gemeentelijke diensten en andere organisaties met Boa's, zijn daarin uiteraard eveneens zeer voor de hand liggende partners.

De politie zal, voor zover dit nog niet gebeurt, sterker erop inzetten om goede samenwerking tussen partijen en met de politie te versterken. Het uitgangspunt daarbij is dat het aangaan van samenwerkingsverbanden gebeurt op basis van gelijkwaardigheid.

Waar de Boa-beleidsregels niet lang geleden nog spraken van operationele regie bij de politie, spreken we nu van gelijkwaardige samenwerking. Regie is een vraagstuk voor de lokale driehoek. Regie kan worden vormgegeven binnen door de driehoek vastgesteld handhavingsbeleid en/of handhavings-arrangementen en op basis daarvan afgeleide samenwerkingsafspraken. Eventuele verruiming van taken van Boa's wordt, binnen regels van het Besluit Buitengewone Opsporingsambtenaren, daar bepaald.

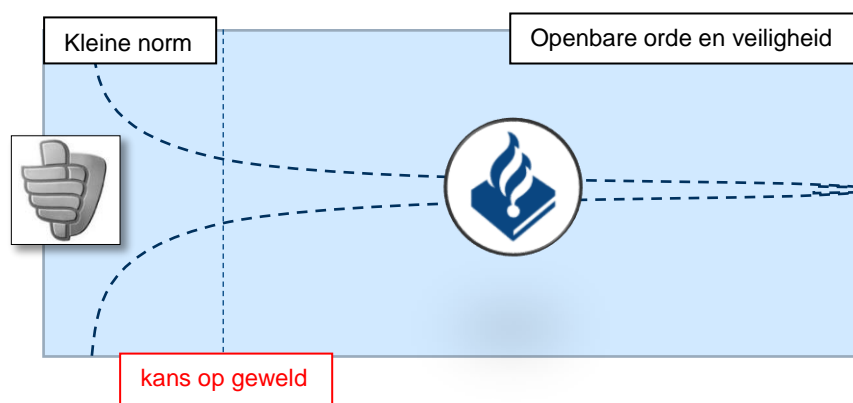
Van belang is dat er niet sprake is van te onderscheiden taakvelden. De politie is verantwoordelijk voor handhaving van alle wettelijke voorschriften. Niettemin is voor de hand liggend dat accenten verschillen. Boa's zullen de handhaving van de kleine norm meer voor hun rekening nemen dan politiemensen en zij zullen zich van actief optreden onthouden in het spectrum van veiligheid en criminaliteit. Niettemin kunnen zij ook daar van waarde zijn, namelijk door hun waarnemingen als informatie aan de politie te verschaffen.

Wij stellen voor verder te verkennen hoe de begrenzing van taken van Boa's anders gedefinieerd kan worden. Daarbij haken wij aan op de discussie rond het geweldsmonopolie. We mogen niet verwachten dat Boa's hun taken doen *met* gebruikmaking van geweld. Het lijkt logisch om de begrenzing van de inzet van Boa's te zoeken in de voorzienbaarheid van risico's op geweld, met andere woorden als er redenen zijn om aan te nemen dat de kans op geweldstoepassing toeneemt. In die gevallen wordt de Boa daar niet (alleen) op ingezet. Dit is niet nieuw, want het leefbaarheids criterium stelt al dat in beginsel geen sprake moet zijn van een te verwachten gevaarlijke of gewelddadige setting.

Dit roept de inzet van de politieursveillanten in herinnering en die vergelijking gaat hier goed op. Ook toen werd de inzetbaarheid van onbewapende politieursveillanten beperkt door de voorzienbaarheid van groter risico op geweld. Dit criterium gaf in de praktijk voldoende houvast om te komen tot keuzes waar politieursveillanten worden ingezet.

De samenwerking kent dus drie uitingsvormen:

1. Daadwerkelijk samenwerken tot en met samen acties uitvoeren
2. Informatie-uitwisseling
3. Back-up voor dreigende of gewelddadige situaties.

In het schema is het taakveld van de BOA tussen de stippellijnen en van de politie daarbuiten. Daadwerkelijke samenwerking vindt plaats langs de stippellijnen. Links in het schema zal dit - conform het handhavingsarrangement - gaan om het uitvoeren van op elkaar afgestemde of gezamenlijke acties. Daarnaast gaat het langs de stippelijlijn in het gehele schema van 'de kleine norm' tot en met 'openbare orde en veiligheid' om informatie-uitwisseling. Back-up moet, zoals eerder aangegeven, verzekerd zijn bij dreigende of gewelddadige situaties.

Uitgangspunten politie

Deze denkrichting voor verdere ontwikkeling leidt tot een aantal uitgangspunten voor het standpunt van de politie:

- De discussie over de relatie tussen politie en Boa's begint met de vraag naar de maatschappelijke positie van de politie. Wij zijn een politie, die in nauwe aansluiting met de samenleving gericht is op daadwerkelijke handhaving van de feitelijke, de morele en de symbolische rechtsorde. Daaronder vallen ook leefbaarheidsvraagstukken en het handhaven van de kleine norm. Dit vraagt inzet van de politie om beelden, die anders suggereren, bij te stellen.
- Wijkveiligheid is onderwerp van gesprek in de regionale en lokale driehoeken. Lokale driehoeken stellen het handhavingsbeleid (handhavingsarrangementen) vast. De rol van het OM is hierin van groot belang in haar verantwoordelijkheid als centraal toezichthouder over de rechtsstaat.
- De politie zet, binnen de kaders van het handhavingsbeleid, ten behoeve van leefbaarheid en veiligheid in wijken maar ook in buitengebieden in op nauwe samenwerking met burgers en met toezichthoudende en handhavende organisaties, waaronder organisaties met Boa's. Dat gebeurt op basis van gelijkwaardigheid. *Politie en Boa's werken niet naast elkaar, maar met elkaar.* Daarbij blijft de politie aanspreekbaar op het handhaven van de kleine norm. De Boa's, zullen in geval van optreden met een hoger risico op geweld, niet acteren, maar er ook niet aan voorbij lopen door minimaal informatie te verstrekken aan de politie. Zij doen dit in het perspectief van verdere afwikkeling door de politie en rekening houdend met hun begrenzing. Mutatis mutandis geldt dit bijvoorbeeld ook voor Boa's in het openbaar vervoer.
- Operationele regie wordt vervangen door operationele samenwerking. Regie ligt in de driehoek of in geval van Boa's uit domein 2 bij een equivalent daarvan³.
- Daar waar deze samenwerking nog onvoldoende inhoud heeft, wordt erop ingezet om dit te verbeteren. Dat gebeurt multi-level, wat inhoudt dat dat teamchefs of districtscheffs afspraken maken met leidinggevendenden van Boa-organisaties; daarnaast kan dit door bv. aanwijzing van een taakaccenthouder die op de samenwerking met de externe Boa's aanspreekbaar is.
- Het leefbaarheids criterium als begrenzing voor Boa-inzet blijft uitgangspunt, maar de precieze begrenzing ervan wordt onderwerp van gesprek tegen de context van de lokale situatie. Zo kunnen kleine verkeersdelicten eveneens de leefbaarheid aantasten en dus binnen dit criterium worden gebracht. De begrenzing van de inzet van Boa's wordt gezocht in de principiële benadering rond het geweldsmonopolie.
- Het geweldsmonopolie blijft bij de politie. Immers, we mogen van Boa's niet verwachten dat zij met gebruikmaking van geweld hun taken uitvoeren. Dat betekent in beginsel geen uitbreiding van de bewapening voor Boa's die niet in dienst zijn van de politie.
- Het stelsel van toedeling van geweldsbevoegdheid blijft ongewijzigd. De driehoek heeft geen - of uitsluitend een adviserende - bevoegdheden rond het verstrekken van (extra) geweldsmiddelen.
- De discussie over bewapening vloeit voort uit zorg over veiligheid van Boa's. Belangrijk uitgangspunt is dat de eerste verantwoordelijkheid voor de veiligheid van werknemers ligt bij de werkgever. Kwaliteit van de Boa's is daarbij belangrijke. Deze verantwoordelijkheid behelst

---

³ Bijvoorbeeld in provinciaal overleg, waarbij politie, OM en directeuren van groene Boa-organisaties vertegenwoordigd zijn.

naast goede begeleiding, opleiding, training, en het verschaffen van noodzakelijke middelen zoals communicatieapparatuur, ook het voorkomen dat Boa's in risicovolle situaties komen.

- Belangrijk in de begrenzing van het inzetten van Boa's is dus de voorzienbaarheid van geweld, zoals omschreven in *Naar een veiliger samenleving, 2014*.
- Tegelijkertijd is de politie gehouden om goede back-up afspraken te maken voor het geval een Boa onverhoopt en onbedoeld toch in een risicovolle situatie belandt. 'Assistentie collega' geldt ook handhavers. Dit gaat onder meer over C2000 en meldkamergebruik.
- Deze benadering geeft overigens ruimte tot uitbreiding van de huidige taken en bevoegdheden van Boa's.
- Er komen heldere afspraken over wat verder mogelijk is in informatiedeling in gemeenschappelijk briefings en in de samenwerking. Hetzelfde geldt ook voor de toegang tot politielocaties. Daarnaast oriënteren we ons op mogelijkheden om Boa's (deels) toegang te geven tot ons bedrijfsprocessensysteem (BVH/OPP).
- De taak van Direct Toezichthouder, zoals beschreven in de beleidsregels van de minister, blijft ongewijzigd. De politie zet er sterk op in om deze taak binnen het korps op eenduidige wijze vorm te geven
- De uitgangpunten en doelstellingen ten aanzien van de samenwerking gelden zowel voor gemeentelijke partners binnen de Openbare Ruimte als voor de groene handhavers in het buitengebied en waar mogelijk voor andere Boa's of andere handhavers.

Hoe verder

Als deze richtinggevende notitie wordt onderschreven, kan deze benaderingswijze worden ingebracht in het debat met ministerie, OM en andere belanghebbende partijen. Bovenal geldt voor de politie: de proof of the pudding is in the eating. Het vraagt dat - daar waar dit nog niet gebeurt - de samenwerking tussen politie en gemeentelijke of andere Boa's vanaf nu met overtuiging wordt vormgegeven. Op veel plaatsen is daar nog veel in te winnen.

De portefeuillehouder Boa's vertegenwoordigt de politie in overleggen met partners, zoals het ministerie, het OM en gezelschappen als het Boa-platform etc. Vanuit de portefeuillehouder Boa's wordt een agenda opgesteld om concrete handreikingen te ontwikkelen rond thema's als informatiedeling (briefing), toegang tot bureaus, C2000, etc. Ook verdere ontwikkelingen, zoals rond BOA en vrijwillige politieambtenaren, worden gevolgd.

Volgend op deze discussie moet ook bezien worden of de positie van private partijen in de context van het aangaan van veiligheidscoalities verbeterd kan worden. De particuliere beveiligingsbranche is een partner binnen de samenwerking en publiek-private samenwerking kan een impuls betekenen ten aanzien verbetering van wijkveiligheid.

De (uitgangspunten van deze) notitie zijn verkennend besproken in:

- het directeurenoverleg van het SSiB (Samen Sterk in Brabant) d.d. 21 juni 2018
- het Boa-platform o.v.v. dhr. P. Winsemius d.d. 27 juni 2018
- overleg van B.J.A.M. Welten met directeuren van handhavingsorganisaties van drie grote steden en vertegenwoordigers van het Boa-platvorm d.d. 4 juli 2018
- overleg met B.J.A.M. Welten naar aanleiding van de notitie 'het gebruik van geweld door veiligheidspartijen in het licht van de betekenis van het geweldsmonopolie (concept-versie 7, 7-9-2018)
- de strategische commissie Wijk en Veiligheid d.d. 11 juli 2018
- het overleg tussen PG M. Otte van het OM en mw. E.G.M. Huyzer, lid korpsleiding politie d.d. 13 juli 2018
- met vertegenwoordigers van het ministerie van J&V en het Openbaar Ministerie